C/2024/3415

3.6.2024

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Offentliggörande av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp under 2023 för ändamålet med reserven för marknadsstabilitet enligt EU:s utsläppshandelssystem som inrättades genom direktiv 2003/87/EG

(C/2024/3415)

1. INLEDNING

Europaparlamentet och rådet antog under 2015 beslut (EU) 2015/1814 ([1]) (*beslutet om en reserv för marknadsstabilitet*) för att skapa en reserv för marknadsstabilitet som ett led i EU:s utsläppshandelssystem som inrättades genom direktiv 2003/87/EG ([2]) (*direktivet om EU:s utsläppshandelssystem*). Syftet med reserven är att undvika strukturella överskott av utsläppsrätter på EU:s koldioxidmarknad. Detta är förknippat med risken för att ett överskott hindrar EU:s utsläppshandelssystem från att på ett kostnadseffektivt sätt ge de investeringssignaler som krävs för att uppnå EU:s mål för utsläppsminskningar. Målet är också att göra EU:s utsläppshandelssystem mer resilient mot obalanser i tillgång och efterfrågan och göra det möjligt för EU:s koldioxidmarknad att fungera smidigt. Reserven började användas i januari 2019.

Enligt artikel 1.4 i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet ska kommissionen, för ändamålet med reserven, offentliggöra det totala antalet utsläppsrätter i omlopp varje år för påföljande år. Detta antal avgör om utsläppsrätter dras tillbaka från auktionsvolymen och placeras i reserven eller tas ut från reserven och auktioneras ut. Det årliga offentliggörandet av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp är därför en viktig faktor för reserven för marknadsstabilitet och EU:s utsläppshandelssystem.

Den 15 maj 2023 offentliggjorde kommissionen det totala antalet utsläppsrätter i omlopp för 2022, som uppgick till 1 134 794 738 ([3]). Följaktligen placerades 272 350 737 utsläppsrätter i reserven från den 1 september 2023 till den 31 augusti 2024. Antalet utsläppsrätter i reserven som ogiltigförklarades den 1 januari 2023 uppgick till totalt 2 515 135 787.

Detta meddelande är det åttonde offentliggörandet av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp och avser 2023. I det anges den underliggande beräkningen och antalet utsläppsrätter som kommer att placeras i reserven från den 1 september 2024 till den 31 augusti 2025. I det anges också antalet utsläppsrätter i reserven som ogiltigförklarades den 1 januari 2024.

Kommissionen belyser betydande förändringar av användningen av reserven för marknadsstabilitet som infördes under 55 %-lagstiftningspaketet – som ett led i revisionerna av beslutet om en reserv för marknadsstabilitet ([4]) och direktivet om EU:s utsläppshandelssystem ([5]) – samt ändringar som anges i förordning (EU) 2023/435 ([6]) (*REPowerEU-förordningen*), som antagits som ett led i EU:s svar på energikrisen.

([1]) Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/1814 av den 6 oktober 2015 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och om ändring av direktiv 2003/87/EG (EUT L 264, 9.10.2015, s. 1).

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

([3]) C/2023/2929 - Meddelande från kommissionen - Offentliggörande av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp 2022 med avseende på reserven för marknadsstabilitet inom ramen för EU:s utsläppshandelssystem, infört genom direktiv 2003/87/EG (EUT C 172, 15.5.2023, s. 1).

([4]) Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2023/852 av den 19 april 2023 om ändring av beslut (EU) 2015/1814 vad gäller det antal utsläppsrätter som ska placeras i reserven för marknadsstabilitet inom unionens utsläppshandelssystem för växthusgaser fram till 2030 (EUT L 110, 25.4.2023, s. 21).

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/959 av den 10 maj 2023 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (EUT L 130, 16.5.2023, s. 1).

([6]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

2. HUR FUNGERAR RESERVEN FÖR MARKNADSSTABILITET?

Reserven för marknadsstabilitet fungerar automatiskt när det totala antalet utsläppsrätter i omlopp är utanför ett fastställt intervall. Utsläppsrätterna dras tillbaka från auktionsvolymen och placeras i reserven om det totala antalet utsläppsrätter i omlopp överstiger tröskelvärdet på 833 miljoner. Reservens intagningsnivå har fastställts till 24 % av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp när detta antal överstiger 1 096 miljoner. Om det totala antalet utsläppsrätter i omlopp ligger mellan 833 miljoner och 1 096 miljoner är intagningsnivån skillnaden mellan det totala antalet utsläppsrätter i omlopp och 833 miljoner. Om det totala antalet utsläppsrätter i omlopp understiger tröskelvärdet på 400 miljoner tas 100 miljoner utsläppsrätter ut från reserven och auktioneras ut. Utsläppsrätterna placeras i eller tas ut från reserven under loppet av 12 månader. Från och med 2023 är inga utsläppsrätter i reserven som överstiger tröskelvärdet på 400 miljoner längre giltiga.

Enligt artikel 1.5 i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet och i linje med detta meddelande kommer 24 % av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp den 31 december 2023 eller skillnaden mellan det totala antalet utsläppsrätter i omlopp och 833 miljoner att placeras i reserven under en period på 12 månader, som inleds den 1 september 2024. Ett motsvarande antal utsläppsrätter kommer att dras av från EU-medlemsstaternas auktionsvolymer, de tre länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet - Europeiska frihandelssammanslutningen – Island, Liechtenstein och Norge – samt Förenade kungariket för elproduktionen i Nordirland. Dessa kommer att dras av i linje med ländernas respektive auktionsandelar.

I enlighet med artikel 1.5 i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet och fram till den 31 december 2030 kommer alla utsläppsrätter som tilldelas av solidaritets- och tillväxthänsyn i EU:s utsläppshandelssystem ([7]) inte att ingå i beräkningen av de relevanta andelarna för ändamålet med beslutet om en reserv för marknadsstabilitet.

REPowerEU-förordningen ändrar direktivet om EU:s utsläppshandelssystem genom undantag från artikel 1.5a i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet genom att använda 27 miljoner outnyttjade utsläppsrätter i reserven för marknadsstabilitet för innovationsfonden. Dessa ska dras av från den totala kvantiteten outnyttjade utsläppsrätter som annars skulle bli ogiltiga under perioden fram till den 31 december 2030. Denna ändring hade redan trätt i kraft innan de utsläppsrätter i reserven som översteg tröskelvärdet på 400 miljoner blev ogiltiga den 1 januari 2024.

3. TOTALT ANTAL UTSLÄPPSRÄTTER I OMLOPP

Enligt artikel 1.4 i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet ska det totala antalet utsläppsrätter i omlopp under ett givet år”motsvara det sammanlagda antal utsläppsrätter som utfärdats med avseende på anläggningar och rederier och som inte placerats i reserven under perioden sedan den 1 januari 2008, inbegripet det antal utsläppsrätter som utfärdades enligt artikel 13.2 i direktiv 2003/87/EG i dess lydelse den 18 mars 2018 under den perioden samt rättigheter att utnyttja internationella reduktionsenheter som tillämpats av anläggningar som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem, till och med den 31 december det året, minus det sammanlagda antalet ton verifierade utsläpp från anläggningar och rederier som omfattades av EU:s utsläppshandelssystem mellan den 1 januari 2008 och den 31 december samma år, och utsläppsrätter som annullerats i enlighet med artikel 12.4 i direktiv 2003/87/EG.”

Sammanfattningsvis beräknas det totala antalet utsläppsrätter i omlopp som är relevant för användningen av beslutet om en reserv för marknadsstabilitet genom den uppdaterade formeln:

Det totala antalet utsläppsrätter i omlopp = utbud – efterfrågan

De två faktorerna i beräkningen beskrivs närmare i detta meddelande. En översikt över alla siffror redovisas i tabellen i slutet.

Enligt artikel 1.4a i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet kommer utsläppsrätter som utfärdats för luftfart och verifierade utsläpp från luftfarten att från den 1 januari 2024 ingå i beräkningen av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp för 2024.

Enligt direktivet om EU:s utsläppshandelssystem täcker EU:s utsläppshandelssystem utsläpp från sjöfartsverksamhet från och med den 1 januari 2024 och utbudet och efterfrågan från rederierna kommer att återspeglas i beräkningen av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp för 2024.

([7]) Enligt artikel 10.2 b i direktiv 2003/87/EG.

Utbud

Utbudet av utsläppsrätter på EU:s koldioxidmarknad består av följande utsläppsrätter.

— Utsläppsrätter som har överförts ([8]) från fas 2 i EU:s utsläppshandelssystem (2008–2012), vilka uppgick till 1 749 540 826 ([9]).

— Utsläppsrätter som tilldelas gratis från den 1 januari 2013 till den 31 december 2023, inklusive utsläppsrätter som tilldelas från reserven för nya deltagare. Denna volym uppgår till 8 222 698 758 utsläppsrätter ([10]).

— Utsläppsrätter som auktionerats från den 1 januari 2013 ([11]) till den 31 december 2023 och utsläppsrätter som använts för flexibilitetsändamål under 2021–2023 enligt artikel 6 i förordning (EU) 2018/842 ([12]) (*förordningen om ansvarsfördelning*). Enligt auktionsrapporter om den gemensamma auktionsplattformen och de relevanta fristående auktionsplattformarna ([13]), uppgick den volym utsläppsrätter som auktionerats och tidiga auktioner till 7 591 181 500. Till denna volym måste 21 641 364 utsläppsrätter läggas till enligt flexibiliteten i artikel 6.2 i förordningen om ansvarsfördelning ([14]).

— Utsläppsrätter som har monetiserats för att finansiera programmet NER300. Totalt 300 000 000 utsläppsrätter har monetiserats av Europeiska investeringsbanken.

— Internationella reduktionsenheter som har tillämpats för utsläpp fram till den 31 december 2020 ([15]). Anläggningar använde 497 248 017 internationella reduktionsenheter som har tillämpats för de utsläpp som dessa har genererat ([16]).

— Enligt artikel 1.4 i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet kommer utsläppsrätter som placerats i reserven för marknadsstabilitet inte längre att ingå i beräkningen av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp.

([8]) Utsläppsrätter som har utfärdats under fas 2 i EU:s utsläppshandelssystem (2008–2012), och som inte har överlämnats för att täcka verifierade utsläpp eller annullerats, överfördes för användning i början av fas 3 i EU:s utsläppshandelssystem (2013–2020). Dessa utsläppsrätter togs bort och samtidigt skapades ett lika stort antal utsläppsrätter i fas 3. Detta antal representerar därmed det exakta antalet utsläppsrätter i omlopp i början av fas 3 i EU:s utsläppshandelssystem.

([9]) COM (2015) 576 - Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet - Lägesrapport om klimatåtgärder, inklusive rapporten om den europeiska koldioxidmarknadens funktion och rapporten om översynen av direktiv 2009/31/EG om geologisk lagring av koldioxid.

([10]) Baserat på ett utdrag ur EU-transaktionsförteckningen den 1 april 2024.

([11]) Detta antal inkluderar tidiga auktioner dvs. utsläppsrätter som är giltiga för fas 3 i EU:s utsläppshandelssystem (2013–2020), vilka hade utauktionerats innan den 1 januari 2013.

([12]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 156, 19.6.2018, s. 26).

([13]) Auktionsrapporter: European Energy Exchange (EEX) och Intercontinental Exchange (ICE).

([14]) I förordning (EU) 2018/842 skapas en flexibilitet av engångskaraktär genom vilken medlemsstaterna tillsammans kan få upp till högst 100 miljoner utsläppsrätter från EU:s utsläppshandelssystem annullerade under 2021–2030 så att de kan uppfylla sina respektive mål för minskning av växthusgasutsläpp enligt denna förordning. Flexibiliteten rör medlemsstater med mål som är betydligt högre än både EU-genomsnittet och deras potential att göra kostnadseffektiva minskningar, samt medlemsstater som inte tilldelade några gratis utsläppsrätter i EU:s utsläppshandelssystem till industrianläggningar under 2013. En annullering från auktionsvolymen görs av den berörda medlemsstaten enligt artikel 10 i direktiv 2003/87/EG. Annullerade utsläppsrätter anses vara utsläppsrätter från EU:s utsläppshandelssystem i omlopp när det totala antalet utsläppsrätter i omlopp ska fastställas för ändamålet med beslutet om en reserv för marknadsstabilitet under ett givet år.

([15]) Internationella reduktionsenheter kan inte användas för överensstämmelse i fas 4 i EU:s utsläppshandelssystem (2021–2030).

([16]) Baserat på ett utdrag ur EU-transaktionsförteckningen den 1 april 2024. Dessa internationella reduktionsenheter rör bara de som utbytts mot utsläppsrätter i fas 3 i EU:s utsläppshandelssystem (2013–2020). Cirka 1,1 miljarder internationella reduktionsenheter som direkt kunde användas för överensstämmelse i fas 2 i EU:s utsläppshandelssystem (2008–2012) återspeglas i antalet utsläppsrätter som överförts från fas 2.

Efterfrågan

Efterfrågan på utsläppsrätter på EU:s koldioxidmarknad omfattar de totala verifierade utsläppen från anläggningar från den 1 januari 2013 ([17]) till den 31 december 2023, vilka uppgår till 17 269 905 658 ton ([18]), och 668 272 utsläppsrätter annullerades under denna period i enlighet med artikel 12.4 i direktivet om EU:s utsläppshandelssystem.

Totalt antal utsläppsrätter i omlopp

Baserat på vad som anges ovan uppgår det totala antalet utsläppsrätter i omlopp under 2023 till 1 111 736 535 utsläppsrätter.

Innehav i reserven för marknadsstabilitet

Efter ogiltigförklaringen av utsläppsrätter den 1 januari 2023 återstod det 486 087 000 utsläppsrätter i reserven.

I linje med meddelandena om det totala antalet utsläppsrätter i omlopp under senare år placerades följande volymer utsläppsrätter i reserven:

— 231 874 266 utsläppsrätter från den 1 januari 2023 till den 31 augusti 2023 ([19]);

— 90 783 578 utsläppsrätter från den 1 september 2023 till den 31 december 2023 ([20]);

Den 31 december 2023 fanns det 808 744 844 utsläppsrätter i reserven för marknadsstabilitet. Av denna volym avsattes 27 miljoner utsläppsrätter för innovationsfonden i enlighet med artikel 10e.4 i direktivet om EU:s utsläppshandelssystem.

Den 1 januari 2024 ogiltigförklarades 381 744 844 av dessa utsläppsrätter i enlighet med artikel 1.5a i beslutet om en reserv för marknadsstabilitet. Det resterande innehavet i reserven uppgår till 400 000 000 utsläppsrätter.

4. **SLUTSATS**

I linje med beslutet om en reserv för marknadsstabilitet kommer totalt 266 816 768 utsläppsrätter att placeras i reserven för marknadsstabilitet under en 12-månadersperiod från den 1 september 2024 till den 31 augusti 2025.

Nästa års offentliggörande av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp för ändamålet med reserven för marknadsstabilitet kommer att avgöra reservens användning från september 2025 till augusti 2026.

([17]) Motsvarande de verifierade utsläppen under perioden 2008–2012 (fas 2), se fotnot 8.

([18]) De totala verifierade utsläppen baseras på uppgifter från EU-transaktionsförteckningen den 1 april 2024. I antalet beaktas verifierade utsläpp som rapporterats senast den 31 mars 2024 – tidsfristen för rapportering i EU:s utsläppshandelssystem. Utsläpp som rapporterats efter detta datum återspeglas inte i det totala antalet.

([19]) C/2022/2780 - Meddelande från kommissionen – Offentliggörande av det totala antalet utsläppsrätter i omlopp 2021 med avseende på reserven för marknadsstabilitet inom ramen för EU:s utsläppshandelssystem, infört genom direktiv 2003/87/EG, och av antalet icke tilldelade utsläppsrätter under perioden 2013–2020 2022/C 195/02 (EUT C 195, 13.5.2022, s. 2). Rättelse till meddelandet – C(2022) 4874. I punkt 5 i detta meddelande konstaterades att 347 811 404 utsläppsrätter skulle placeras i reserven för marknadsstabilitet från den 1 september 2022 till den 31 augusti 2023. Volymen för perioden från den 1 januari till den 31 augusti 2023 var 231 874 266.

([20]) C/2023/2929, som tidigare nämnts. I punkt 4 i detta meddelande konstaterades att 272 350 737 utsläppsrätter skulle placeras i reserven för marknadsstabilitet från den 1 september 2023 till den 31 augusti 2024. Volymen för perioden från den 1 september till den 31 december 2023 var 90 783 578.

ÖVERSIKT

Utbud	
a) Utsläppsrätter som har överförts från fas 2 (2008–2012)	1 749 540 826
b) Utsläppsrätter som tilldelas gratis från den 1 januari 2013 till den 31 december 2023, inklusive från reserven för nya deltagare	8 222 698 758
c) Utsläppsrätter som auktionerats från den 1 januari 2013 till den 31 december 2023, inklusive tidiga auktioner	7 591 181 500
d) Utsläppsrätter som använts för flexibilitetsändamål under 2021–2023 enligt artikel 6 i förordning (EU) 2018/842	21 641 364
e) Utsläppsrätter som har monetiserats för att finansiera programmet NER300	300 000 000
f) Internationella reduktionsenheter som har tillämpats för utsläpp fram till den 31 december 2020	497 248 017
Summa (utbud)	18 382 310 465
Efterfrågan	
a) Verifierade utsläpp (i ton) från stationära anläggningar enligt EU:s utsläppshandelssystem från den 1 januari 2013 till den 31 december 2023	17 269 905 658
b) Utsläppsrätter som annullerats enligt artikel 12.4 i direktiv 2003/87/EG fram till den 31 december 2023	668 272
Summa (efterfrågan)	17 270 573 930
Totalt antal utsläppsrätter i omlopp	1 111 736 535

Innehav i reserven för marknadsstabilitet	
Utsläppsrätter i reserven för marknadsstabilitet den 31 december 2023	808 744 844
Utsläppsrätter som har avsatts för innovationsfonden enligt artikel 10e.4 i direktiv 2003/87/EG	27 000 000
Utsläppsrätter som ogiltigförklarades den 1 januari 2024	381 744 844
Utsläppsrätter i reserven för marknadsstabilitet den 1 januari 2024	400 000 000